Jaarverslag van de Stichting Lingewaard Natuurlijk 2013

LINGEWAARD NATUURLIJK

Inhoud

1. Inleiding 3
2. Educatie 4
3. Schoolmoestuinen 4
4. Dijkmagazijn 6
5. Publieksexcursies 6
6. De Veldschuur 7
7. Boomplantdag 9
8. Wilgen knotten 9
9. Vogeltellingen en uilennestkasten 10
10. Participatie bij ruimtelijke ontwikkelingen 11
11. Public Relations 12
12. Stagebegeleiding 13
13. Financiën 14
Bijlage 1: Aantallen kinderfeestjes in het Dijkmagazijn per kern 16
Bijlage 2. Aantallen evenementen in de Veldschuur per categorie 16

Contact: Jac Lamerichs, Hofmeesterij 99, 6852 NC Huissen. Telefoon: 026-3258553. E-mail: voorzitter@lingewaardnatuurlijk.nl

1. Inleiding

De Stichting Lingewaard Natuurlijk (SLN) is de rechtsopvolger van de Stichting Bemmel Natuurlijk, die werd opgericht op 8 april 1994. De stichting is voortgekomen uit de Natuur- en Vogelwerkgroep Bemmel, die nog steeds bestaat als onderdeel van SLN. SLN streeft naar een ecologisch landschap, natuur- en milieueducatie, natuurbeleving bij jong en oud en betere kansen voor bedreigde flora en fauna.

Onder de vlag van de stichting opereren ongeveer 150 vrijwilligers, die actief zijn in een aantal groepen. Zij richten zich respectievelijk op:

- Natuur- en milieueducatie voor basisscholen
- Educatie in schoolmoestuinen
- Excursies
- Beheer van onze gebouwen (het Dijkmagazijn en de Veldschuur)
- Het ontvangen van gasten in de gebouwen
- Landschapmodellering door aanplant van inheemse (hoogstamfruit)bomen, vlechten van hagen en knotten van wilgen
- Inventarisatie van vogels
- Bouwen van nest- en insectenkasten

Daarnaast zijn er jaarlijks terugkerende activiteiten, zoals de Boomplantdag en deelname aan overleg over ontwikkelingen in het landschap en verwante ruimtelijke ontwikkelingen.

Het bestuur bestond aan het eind van het verslagjaar uit: Reinier de Nooij (voorzitter), Loek van der Lans (secretaris), Remie Aleven (penningmeester), Jan Rossen (vice-voorzitter), Rosalie Habets, Henk Sluiter, Erwin van Aalten, Cor van Dalen, Henny Campschroer en Ed Vinck. Het bestuur kwam in 2013 vijf maal bijeen voor overleg (19 januari, 14 maart, 24 juni, 17 september en 12 december). Tussentijdse bestuurswijzigingen hebben zich niet voorgedaan in 2013, wel gaven een aantal bestuursleden aan per 2014 te stoppen met hun werkzaamheden.

Contact: Jac Lamerichs, Hofmeesterij 99, 6852 NC Huissen. Telefoon: 026-3258553. E-mail: voorzitter@lingewaardnatuurlijk.nl

2. Educatie

In 2013 zijn in totaal 175 natuurlessen in het veld gegeven aan alle basisscholen van Lingewaard. Van die 175 lessen waren er 115 in het voorjaar en 60 in het najaar en er deden ruim 3000 kinderen aan mee. De veldlessen vonden plaats op drie locaties binnen Lingewaard: rondom het Dijkmagazijn in Bemmel, in de Klompenwaard in Doornenburg en bij Doornik Natuurakkers. Na de zomervakantie van het schooljaar 2012-2013 is een geautomatiseerd bedrijfsvoeringprogramma Edso in gebruik genomen.

3. Schoolmoestuinen

Gedurende het groeiseizoen van 2013 hadden ongeveer 150 kinderen, elk een eigen tuintje van ongeveer vijf m2 op het schooltuincomplex onderaan het Dijkmagazijn naast de Ward. De basisscholen die gebruik maakten van deze prachtige mogelijkheid zijn: Pius X, Donatushof, Mikado en Vlinderboom. Ook maakt de kinderopvang “Het Oerkind” gebruik van de schooltuin. Alle kinderen, veelal uit groep 5 of 6, hebben ook afgelopen jaar bij elkaar onder schooltijd ongeveer 2000 bezoeken gebracht aan de moestuintjes.

Contact: Jac Lamerichs, Hofmeesterij 99, 6852 NC Huissen. Telefoon: 026-3258553. E-mail: voorzitter@lingewaardnatuurlijk.nl

Basisschool de Borgwal en ’t Pänneke hebben een eigen moestuin die vanuit de schooltuinorganisatie ondersteund werd. In maart zijn er lessen in de veldschuur georganiseerd. Tijdens de eerste bezoeken aan de tuintjes is de basis gelegd voor een goed groeiseizoen: wieden en compost strooien. Het voorjaar van 2013 bleef echter lang koud waardoor de spinazie traag groeide en door het lengen van de dagen snel doorschoot. Anderzijds kwam er pas zeer laat Phytophthora in de aardappelen en tomaten wat die oogst ten goede kwam.

De bloemen/pluktuin vormde een mooie blikvanger bij de ingang; een lust voor het oog. De kruidentuin wordt thans gereorganiseerd en voorzien is om in 2014 een medicinale kruidentuin en een bijenstal te realiseren. Tijdens de schooltuinlessen werd aandacht besteed aan wat er in de grond leeft aan bodemdiertjes, aan andere landbouwgewassen en hun gebruiksdoel en aan hoeveel suiker in een suikerbiet zit. Onder toezicht van vrijwilligers is buiten de schooltijden de schooltuin 3 keer per week een uur open geweest vanaf april tot eind oktober. Kinderen kwamen al of niet samen met ouders en/of grootouders om te planten, water te geven, om te oogsten of gewoon gezellig om elkaar te ontmoeten. Een 12-tal kinderen was zo enthousiast dat ze door willen gaan met een moestuintje en daarvoor bestaat in 2014 weer een mogelijkheid.

Alles groeit en bloeit rondom de Veldschuur met dank aan de inzet van onze vrijwilligers.

Contact: Jac Lamerichs, Hofmeesterij 99, 6852 NC Huissen. Telefoon: 026-3258553. E-mail: voorzitter@lingewaardnatuurlijk.nl

Dankzij de inzet van ongeveer 20 vrijwilligers, de medewerking van de betrokken basisscholen en niet te vergeten de scholieren zelf, blijkt de schooltuin vaste voet aan de grond gekregen te hebben binnen het plaatselijke basisonderwijs. We blijven hiermee doorgaan. Mogelijk dat er komend seizoen nog een basisschool bij komt. Als bonus kunnen we melden dat er zelfs verse groenten geleverd zijn aan het uitgiftepunt van de voedselbank in Bemmel.

4. Dijkmagazijn

Het Dijkmagazijn is het natuureducatie- en bezoekerscentrum van SLN. Hierin bevindt zich een permanente natuurexpositie waarbij vooral jonge kinderen aan hun trekken komen. In 2013 hebben ongeveer 4200 mensen het Dijkmagazijn bezocht.

Er zijn 34 educatieve kinderpartijtjes in het Dijkmagazijn gehouden, waaraan ongeveer 400 kinderen hebben deelgenomen. 13 van deze activiteiten waren voor kinderen van buiten de gemeente Lingewaard. Zie bijlage 1 voor een overzicht per kern.

5. Publieksexcursies

Er zijn in totaal vijfendertig excursies gehouden, de meeste excursies gingen door de Bemmelse Waard of Gendtse Polder. Van de vier excursies in de Klompenwaard waren er twee met een samengestelde groep. Eén van deze excursies werd gehouden in nauwe samenwerking met Fort Pannerden en Activiteitenteam Rijnwaarden met een deelname van ongeveer 70 personen. Eén excursie ging door Doornik Natuurakkers in het kader van Park Lingezegen.

Contact: Jac Lamerichs, Hofmeesterij 99, 6852 NC Huissen. Telefoon: 026-3258553. E-mail: voorzitter@lingewaardnatuurlijk.nl

De “afnemers” van de excursies zijn te verdelen over de categorieën: bedrijven (10), kinderen (1), publiek (7), families (13) en verenigingen (4). Aardig om te vernoemen voor 2013 was een groep van zestig jonge dansers, die logeerden in Doornenburg en in vier groepen met evenzoveel gidsen een flinke struintocht maakten.

De excursies zijn gestart vanuit de Veldschuur of het Dijkmagazijn.

6. De Veldschuur

Een veelvoud aan activiteiten hebben het eerste volle kalenderjaar dat de Veldschuur in gebruik is alle verwachtingen overtroffen. Naast de hoge kwaliteit aan lezingen en workshops werden onze gasten en gebruikers ondergedompeld in de warme sfeer die de Veldschuur uitstraalt. Het enthousiasme van onze gastdames is niet onopgemerkt gebleven wat blijkt uit de vele positieve reacties, zelfs uit het buitenland. Het team gastdames en -heren is inmiddels gegroeid tot 20, en dat blijkt met de vele activiteiten ook nodig te zijn.

Aan bijzonderheden over de activiteiten is te melden dat:

- Workshops voor kinderen: vogelnestkastjes en bijenhotels bouwen, wilgentenen vlechten en biologisch brood bakken.

Contact: Jac Lamerichs, Hofmeesterij 99, 6852 NC Huissen. Telefoon: 026-3258553. E-mail: voorzitter@lingewaardnatuurlijk.nl

- Lezingen over o.a.: Bemmelse Ward, Gendtsche Polder, duurzaamheid, Doornik Natuurakkers, Rijn in beeld, Lingewaard Energie en meer
- Aan bedrijven en organisaties ontvingen we o.a.: Provincie Gelderland, K3Delta, Dienst Landelijk Gebied, Rotary Arnhem-Huissen, Waterschap Rivierenland, UWV, Yves Rocher.
- Een scholengemeenschap uit Nijmegen gaf gedurende zes dagen veldlessen voor honderdenzestig biologiestudenten
- Natuurorganisaties als Instituut Voor Natuureducatie, Staats Bosbeheer, Fairtrade, Agrarische Natuurvereniging hielden bijeenkomsten.
- In samenwerking met de Stichting Heg & Landschap werd een driedaags internationaal symposium georganiseerd onder de naam “Hands on hedges”

Een opsomming van het gebruik naar categorieën ingedeeld is te vinden in bijlage 2.

Contact: Jac Lamerichs, Hofmeesterij 99, 6852 NC Huissen. Telefoon: 026-3258553. E-mail: voorzitter@lingewaardnatuurlijk.nl

7. Boomplantdag

De Boomplantdag in 2013 viel op woensdag 20 maart. Voor deze dag hadden zich 15 scholen aangemeld, met in totaal 751 schoolkinderen, een record aantal om ruim elfduizend bomen te planten (11.062). Het was deze dag opmerkelijk slecht weer, sneeuw en regen in combinatie met een harde, gure wind. Kinderen blijken daar gelukkig minder last van te hebben en alle geplande projecten (de Essenpas uitgezonderd) zijn uitgevoerd, wat de prestatie alleen maar groter maakt. Op de locatie Essenpas bleek de grond zo doorweekt te zijn dat op de dag zelf niet geplant kon worden, waardoor de Donatushof niet mee kon doen met de Boomplantdag. Aangezien het schoolprogramma niet aangepast kon worden, zijn de bomen later door vrijwilligers geplant.

Opmerkelijk:

- locaties industrieterrein Pannenhuis in Huissen en school Vonkenmorgen in Gendt.
- De slechte kleding van een aantal kinderen (dunne maillots i.p.v. stevige broek, frêle schoentjes i.p.v. stevige stappers) in relatie tot de weersomstandigheden.

8. Wilgen knotten

In 2013 zijn op vijf locaties wilgen geknot. De Natuur- en Vogelwerkgroep Bemmel heeft zorg gedragen voor vakkundig snoeiwerk. Naast de Defensiedijk is er bij vier particulieren geknot. In totaal zijn er in acht snoeidagen honderdtweeëntwintig wilgen geknot wat neerkomt op een gemiddelde van vijftien wilgen per snoeidag. Het aantal deelnemende vrijwilligers varieerde tussen elf en negentien personen (gemiddeld veertien). Het werk werd uitgevoerd op 2, 9 en 23 november, 14 december, 5 en 26 januari, 23 februari en 16 maart.

Contact: Jac Lamerichs, Hofmeesterij 99, 6852 NC Huissen. Telefoon: 026-3258553. E-mail: voorzitter@lingewaardnatuurlijk.nl

9. Vogeltellingen en uilennestkasten

De Natuur-en Vogelwerkgroep Bemmel doet al vele jaren de tellingen van de broedvogels. Er zijn drie telploegen actief. De resultaten worden opgestuurd naar SOVON en verwerkt in landelijke statistieken. De telgebieden zijn: Gendtse Polder en Gendtse Veer, Klompenwaard, Bemmelse Waard. Er wordt deel genomen aan drie telprojecten: Broedvogel Monitoring Project (BMP), slaapplaatstellingen en atlasbloktellingen. Voor BMP van 2013 zijn tien bezoeken afgelegd in de Gendtse polder, waarvan er negen begonnen een half uur voor zonsopgang en een overdag is uitgevoerd. Hierbij zijn achtenveertig soorten geteld.

- Opvallend was de sterke terugval van weidevogels: slechts twee broedparen van zowel de kievit als van de scholekster maar geen grutto of ijsvogel en slechts één territorium van de veldleeuwerik. Van de grauwe gans zijn 40 broedparen geteld.
- Enkele positieve meldingen : blauwborst (3), bosrietzanger (14), gekraagde roodstaart (7), gele kwikstaart (5), grasmus (40), nachtegaal (2), putter (9), rietgors (17), roodborsttapuit (1) en sprinkhaanzanger (13) .

Contact: Jac Lamerichs, Hofmeesterij 99, 6852 NC Huissen. Telefoon: 026-3258553. E-mail: voorzitter@lingewaardnatuurlijk.nl

De slaapplaatstellingen betreft de overnachtingplaatsen van ganzen, zwanen, zilverreigers, aalscholvers en wulpen en vinden afhankelijk van de soort een half uur voor zonsopgang (bijv. ganzen) of een half uur na zonsondergang (bijv. zilverreigers) plaats. Wij leveren met atlasblok 40-43 een bijdrage aan de landelijke atlasbloktellingen die moet leiden tot een nieuwe vogelatlas die in 2015 verschijnt. Atlasbloktellingen betreffen de vier seizoenen: hiervan hebben we in 2013 drie seizoenen geteld, het vierde – winterseizoen – wordt in 2014 uitgevoerd.

10. Participatie bij ruimtelijke ontwikkelingen

Park Holthuizen Huissen

De Gemeente Lingewaard overweegt het gebied te kopen van Uiterwaarden (vroeger recreatiemij). Het gebied vormt de belangrijke landschappelijke schakel tussen de Huissense uiterwaarden, het Zeegbos en park Lingezegen. Onderdeel van het gebied zijn de kolken bij groot en klein Holthuizen. Onlangs heeft de gemeente de landschappelijk en historisch waardevolle kolken in het gebied hersteld. SLN kan mogelijk een rol spelen bij de begeleiding van het groen voor het gebied. Op redelijke loopafstand staan een aantal basisscholen die bij het gebied betrokken kunnen worden voor bv. Natuur- en milieueducatie.

Bemmelse Waard

Op 4 september 2013. is na diverse overlegrondes, tussen betrokken partijen de Samenwerkingsovereenkomst Bemmelse Waard ondertekent. SLN is een van die partijen. Het doel van de Samenwerkingsovereenkomst is te komen tot realisatie van het inrichtingsplan voor de ongeveer 1000 ha Bemmelse Waard. Nu de ontwikkeling voor het gebied nagenoeg rond is, zal zich de aandacht meer richten op het beheer. Het bestemmingsplan Bemmelse Waard is thans in voorbereiding.

De Ward Bemmel

De Ward is in 2007 weer in oude luister hersteld. In de voormalige kolk zijn de rabatten en omliggende beplanting hersteld. In 2009 heeft SLN de rabatten beplant met o.a. wilgentenen in verschillende soorten, met als doel de wilgen om de zoveel jaar te oogsten en te gebruiken voor het vlechten van o.a. manden. Door omstandigheden is dit niet gebeurd waardoor de rabatten verwilderd zijn en inmiddels hebben bevers beslag gelegd op De Ward en er burchten gebouwd.

Contact: Jac Lamerichs, Hofmeesterij 99, 6852 NC Huissen. Telefoon: 026-3258553. E-mail: voorzitter@lingewaardnatuurlijk.nl

E.e.a. betekent dat het beheerplan voor De Ward herzien moet worden om na een eventueel vertrek van de bevers uitgevoerd te worden.

Groen aanleg en groenbeheer

De jaarlijkse Boomplantdag heeft vele hectaren beplanting, strekkende meters hagen en grote aantallen bomen in Lingewaard opgeleverd. Prima voor de landschappelijke vergroening van Lingewaard. Was het beheer van al die aanplant tot enige jaren geleden nog overzichtelijk, intussen is er zoveel aangeplant dat het overzicht verloren dreigde te gaan. Een student van Larensteijn heeft voor SLN het in de loop der jaren aangelegde groen in kaart gebracht en er een beheerplan voor gemaakt. Het doel van dit plan is om het groenbeheer op een professionele en planmatige wijze in stand te houden en daardoor een blijvende opwaardering van het landschap te realiseren. Met het groenbeheerplan is daar een eerste aanzet voor gemaakt. Nu het vervolg!

11. Public Relations

In 2013 Is aan Stichting Lingewaard Natuurlijk diverse malen in regionale en lokale media aandacht besteed. Bij TV Gelderland met de boomaanplant in Park Lingezegen: “Plant for the planet”, vijf maal met een artikel in de krant De Gelderlander en ongeveer vijftien artikelen in zowel de regionale weekkrant De Nieuwe Krant als in de gemeentelijke editie van Het Gemeentenieuws.

Trots zijn we op de prijs van de Stichting Welzijn Lingewaard en de Gemeente Lingewaard die Stichting Lingewaard Natuurlijk dit jaar mocht ontvangen. De 'Meer dan handen award voor compententie' is een waardering voor de langdurige inzet van onze vrijwilligers.

De uitreiking vond plaats in Gendt onder grote belangstelling. De oorkonde is op een opvallende plaats in de Veldschuur opgehangen.

Contact: Jac Lamerichs, Hofmeesterij 99, 6852 NC Huissen. Telefoon: 026-3258553. E-mail: voorzitter@lingewaardnatuurlijk.nl

12. Stagebegeleiding

Stichting Lingewaard Natuurlijk is voor MBO 4 stagebegeleiding gecertificeerd door Aequor. Dit betekent dat MBO studenten zelfstandig hun opdrachten moeten bedenken, bespreken en uitwerken, waarbij de BPV-begeleider wekelijks contact heeft met de student en deze zelf verantwoordelijk is voor het opleveren van het stageproduct. Na de start van een examenstage, “Het maken van een beheer- en onderhoudsplan voor de in de afgelopen 10 jaar in het kader van de boomfeestdag aangelegde beplantingen in de Gemeente Lingewaard”, ontvingen we meerdere verzoeken van MBO- en HBO studenten (Netwerkschool Helicon Opleidingen Velp, HAN, STOAS, Larenstein, Lerarenopleiding voor het Groenonderwijs) die een praktijkstage bij Lingewaard Natuurlijk wilden uitvoeren. De verzoeken van de studenten liepen uiteen van een oriënterende veldwerkstage tot het opleveren van een uit te voeren beheer- en onderhoudsplan. Na enkele kennismakingsgesprekken is, in overleg met de betrokken studenten, besloten geen werkveldstage aan te bieden.

Contact: Jac Lamerichs, Hofmeesterij 99, 6852 NC Huissen. Telefoon: 026-3258553. E-mail: voorzitter@lingewaardnatuurlijk.nl

13. Financiën

Balans per 31 december 2013

	31-12-2012	31-12-2013
ACTIVA		
Materiële vaste activa	PM	PM
Diverse vorderingen en vooruitbetalingen		
Geldmiddelen	15.393	32.440
TOTAAL ACTIVA	15.393	32.440
PASSIVA		
Eigen vermogen	-84.607	12.440
Kortlopende schulden		
Schulden en overlopende passiva	100.000	20.000
TOTAAL PASSIVA	15.393	32.440

Contact: Jac Lamerichs, Hofmeesterij 99, 6852 NC Huissen. Telefoon: 026-3258553. E-mail: voorzitter@lingewaardnatuurlijk.nl

Onder de materiële activa is de waarde opgenomen van het natuurbelevingscentrum (De Veldschuur). Omwille van boekhoudkundige regels is de waarde opgenomen als PM post. Vanuit de winst- en verliesrekening zal vanaf dit jaar een dotatie worden gedaan om te reserveren voor toekomstig onderhoud aan het natuurbelevingscentrum.

Winst en verliesrekening 2013

EXPLOITATIE 2013	EURO
KOSTEN	
Educatiekosten	8.799,00
Algemene kosten	35.668,00
Administratiekosten	1.718,00
Verzekeringen	2.140.00
Boomplantdag	744,00
Moestuin	616,00
Leskisten	3.007,00
Dijkmagazijn	3.718,00
Werkschuur	82.350,00
TOTAAL KOSTEN	138.760,00
OPBRENGSTEN	
Boomplantdag	292,00
Rondleidingen	1.230,00
Werkschuur	32.265,00
Dijkmagazijn	895,00
Moestuin	600,00
Rentebaten	
Overige baten	
Subsidie Gemeente	26.999,00
Subsidie Overig	93.187,00
TOTAAL OPBRENGSTEN	155.468,00
EXPLOITATIERESULTAAT	16.708,00

Contact: Jac Lamerichs, Hofmeesterij 99, 6852 NC Huissen. Telefoon: 026-3258553. E-mail: voorzitter@lingewaardnatuurlijk.nl

Bijlage 1: Aantallen kinderfeestjes in het Dijkmagazijn per kern

Gemeente	Kern	partijtjes
Lingewaard	Bemmel	16
Nijmegen		7
Lingewaard	Gendt	3
Overbetuwe	Heteren	3
Lingewaard	Huissen	2
Overbetuwe	Elst	1
Zevenaar		1
Tiel	Kapel-Avezaath	1
Totaal		34

Bijlage 2. Aantallen evenementen in de Veldschuur per categorie

Categorie	Aantal bijeenkomsten	Aantal bezette uren
Eigen organisatie	70	200
Workshops en lezingen	52	160
Bedrijven en instanties	12	160
Natuurorganisaties	20	70
Scholen en families	35	350
Totaal	189	828

Nb. Hierbij zijn de organisatie uren niet meegeteld

Contact: Jac Lamerichs, Hofmeesterij 99, 6852 NC Huissen. Telefoon: 026-3258553. E-mail: voorzitter@lingewaardnatuurlijk.nl